

Sargılı kolla nasıl abdest alınır?

Soru: Geçirdiğim bir iş kazası sebebiyle doktor kolumun bir müddet sargılı kalması gerektiğini söyledi. Abdest alırken nelere dikkat etmeliyim?

Cevap

Ehmmiyetine binaen Bakara Suresi'nin başında¹ iman edenlere atfedilerek gelen namazın şartlarından biri de abdest/taharettir. Allah Teala, namaz kılmak için yıkanması gereken uzuvları abdest ayetinde² beyan etmiştir. Herhangi bir sağlık problemi olmayan kişinin abdestte yıkanması gereken uzuvlardan birini yıkamadan aldığı abdestle kıldığı namaz, sahih değildir. Ancak kolaylık dini olan İslam, söz konusu uzuvları yıkamaya mani olacak derecede sağlık problemleri yaşayanları zorlamamış, onlara kolaylaştırıcı çıkış yolları göstermiştir. Teyemmüm ve sargı üzerine mesh bu bağlamda değerlendirilir. Nitekim İbn Ömer (r.a) eli sargılı olduğu halde abdest alırken sargının dışındaki yerleri yıkayıp sargılı olan kısmı mesh etmiştir.³ Fukaha; İbn Ömer'in (r.a) bu fiili kendiliğinden yapma ihtimalinin olmadığını, bunu mutlaka Allah Rasulü'nden ﷺ duymuş olduğunu, buna göre rivayetin hükmen merfû' kabul edildiğini ifade etmiştir.⁴

Günümüzde alçı, sargı bezi ve türevleriyle yapılan sargı, fıkıh külliyatımızda “el-Meshu ala'l-Cebîra/المسح على الجبيرة” başlığı altında incelenmektedir. Sargı olarak ifade edilen mezkur malzemelerle abdest alırken şu hususlara dikkat edilmelidir:

- Sargı üzerine mesh etmek ancak zaruret anında caizdir. Sargılı uzuv yıkandığı takdirde zarar görmeyecekse yıkamak gerekir.⁵ Yıkamak zarar veriyor ancak doğrudan uzvun üzerine mesh etmek zarar vermiyorsa bu durumda sargıyı değil doğrudan uzvu mesh etmek gerekir. Bunların ikisi de zarar veriyorsa ancak bu durumda sargı üzerine mesh etmek caizdir.⁶ Şayet sargı üzerine mesh etmek de zarar veriyorsa o da terk edilir.⁷
- Sahih olan görüşe göre sargının tamamını mesh etmek gerekmez; çoğunun mesh edilmesi yeterlidir.⁸
- Sargı üzerine yapılan meshin belli bir vakti yoktur; Uzuv iyileşene kadar mesh edilebilir.⁹
- Sargı üzerine meshin cevazı için sargının abdestli bağlanması şart değildir.¹⁰
- Sargı, uzvun iyileşmesine bağlı olarak düşerse meshin hükmü biter. Namaz esnasında düşerse tekrardan abdest alınıp namaz yeniden kılınır. Ancak iyileştikten dolayı değil de farklı herhangi bir durumdan dolayı düşerse meshin hükmü devam eder.¹¹ Uzuv iyileşip sargı düşmezse meshin hükmü yine de bitmiş olur.¹²
- Sargı insanın başında olur ve başta mesh etmenin vacip olduğu miktar -üç parmak- kadar sargılı olmayan bir yer bulunursa sargı üzerine mesh etmek caiz değildir. Bu durumda başın

sargısız olan kısımları mesh edilmelidir. Ancak sargısız olan kısımlar üç parmakdan daha az ise sargı üzerine mesh edilir.¹³

- Sargı üzerine mesh etmek için özel bir niyete ihtiyaç yoktur.¹⁴

Kolu sargılı olduğu halde abdest alan kişi; normal şekilde abdestini alır, sıra kırık olan koluna geldiğinde sargılı alanın çoğunu diğer eliyle mesh eder. Daha sonra devam edip abdesti ikmal eder.

1. Bakara, 2/3.

2. Maide, 5/6.

3. Ebû Bekr Ahmed b. el-Hüseyn b. Alî el-Beyhakî, *es-Sünenü'l-Kübrâ* (Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 2003), 1/349 (H. No: 1081).

4. Zeynuddin İbn Nüceym, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dakâik* (Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 2013), 1/321.

5. Sahih olan görüşe göre; uzvu soğuk suyla yıkamak zarar veriyor, sıcak suyla yıkamak zarar vermiyor veya tam tersi ise; sargı üzerine mesh etmek caiz olmaz. Su uzva zarar vermeyecek şekilde hazırlanıp uzuv yıkanmalıdır. (Bkz. İbn Nüceym, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dakâik*, 1/234-325.)

6. İbn Nüceym, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dakâik*, 1/324.

7. Molla Hüsrev, *Düreru'l-Hukkâm fî Şerhi Ğureri'l-Ahkâm* (İstanbul: Merkezu Harf li'l-Bahsi ve't-Tetvîri'l-İlmî, 2022), 1/185.

8. Molla Hüsrev, *Düreru'l-Hukkâm fî Şerhi Ğureri'l-Ahkâm*, 1/185.

9. İbn Nüceym, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dakâik*, 1/325.

10. Molla Hüsrev, *Düreru'l-Hukkâm fî Şerhi Ğureri'l-Ahkâm*, 1/185.

11. Molla Hüsrev, *Düreru'l-Hukkâm fî Şerhi Ğureri'l-Ahkâm*, 1/185.

12. İbn Nüceym, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dakâik*, 1/328.

13. Alâuddîn Ebu Bekir b. Mes'ûd el-Kâsânî, *Bedâiu's-Sanâi' fî Tertîbi's-Şerâi'* (Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1986), 1/13.

14. İbn Nüceym, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dakâik*, 1/328.